

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Concilij Lateranensis iudicio Comes Tolosanus patrimonio suo dejectus.
Quia Regis sententia proscriptus, si de illius hæresi constaret. Discussâ in
Concilio fidei caussâ, eveniente conditione, ex ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

impediendo, ne jurisdictio regia violaretur. Quod non tantum ab avis nostris tentatum est, ut quidam suspicantur, sed ut plurimum eo ipso tempore quo Decretales illae de rebus temporalibus, aut de personis laicorum, incompetenter ferebantur, ut colligi potest ex ultimis verbis epistolae Odonis, §. 1. relatis. Quod praeterea confirmari potest testimonio viri omni exceptione majoris. Is est Guillelmus Durandus Episcopus Mimatensis: qui jurisdictionis ecclesiasticae studiosissimus, constitutiones omnes ecclesiasticas de rebus secularibus latas observavit, quae sua aetate, id est, anno MCCCIX. à Regibus & iudicibus secularibus negligebantur. Quae in re magnam injuriam Ecclesiae fieri eaque ratione jurisdictionem ecclesiasticam turbari existimat: sed refert magistratus regios excepisse, actus iudicum ecclesiasticorum, qui se his rebus immiscerent, esse abusum. Querelam suam his verbis depromit: *Quasi per quandam alluvionem frustatim Domini temporales ad se omnia trahunt. Et sicut frustatim lupus agnum comedit, ita per ipsos jurisdictione ecclesiastica frustatim quodammodo devoratur, quidquid ad ecclesiasticam jurisdictionem, potissime quoad temporalia pertinet, sibi auferri putantes.*

V. Deinde plures species enumerat in quibus, Decretis Pontificum neglectis, iudices seculares jurisdictionem suam exercebant; quae omnia ipsius verbis, demptis superfluis, explicabo; praesertim cum ex eo testimonio constare possit, jurisdictionis secularis quasi possessione, regia jura adversus novas constitutiones studio magistratuum jam tum conservata fuisse. Recenset ergo iudicum secularium invasiones, & canones violatos adnotat hoc ordine. I. Causas, inquit, servorum & rusticorum ad Ecclesias pertinentium iudices seculares ad se trahunt contra canones. II. causas poenitentium. III. causas libertorum, pupillorum, & viduarum: quae in possessorio, inquit, ad Ecclesiam pertinent, & quoad tuitionem, & in defectum dominorum temporalium. IV. causas peregrinorum, mercatorum, agricultorum, & in mari navigantium, v. cum agitur de feudis Ecclesiae. VI. Impediunt ne in Romana curia Clerici vel laici contra laicos impetrent, rescripta scilicet ad iudicium instituendum. Hocque impedimentum esse frequens ait, cum laici conveniuntur in crimine sacrilegij, vel usurarum, haeresis, excommunicationis, perjurij, adulterij, fornicationis, in causa natiuitatis, juris patronatus, decimarum, vel rapinarum. VII. Impediunt quando Ecclesia vult cogere aliquem ad satisfaciendum de peccato in quo est. VIII. Ne

adeatur Ecclesia propter eorum negligentiam, aut vacante regno, ne cognoscat de feudo. IX. Ne vidua spoliata, ad restitutionem agens, trahat spoliatorem coram Ecclesia. X. Item impediunt, si quid ambiguum inter iudices seculares oriatur, ne ad iudices ecclesiasticos recurratur. XI. Ne Episcopi de personis, realibus, & criminalibus actionibus cognoscant, etiam ubi antiqua consuetudine est inductum. Et ex isto casu quasi deperit tota ecclesiastica jurisdictione. XII. Ne de infractoribus pacis & treugarum cognoscant. XIII. Item impediunt jurisdictionem ecclesiasticam in his quae ratione connexitatis pertinent ad Ecclesiam, scilicet in dote, & in pena posita in matrimonio. XIV. Iudice ordinario recusato, non patiuntur adiri Episcopum. XV. De alienationibus fundi dotalis, & renuntiationibus filiarum cum iurejurando factis cognoscunt, & exceptionem rei iudicatae coram iudice ecclesiastico non admittunt. Nec proficis quod in dictis tribus casibus Dominus Bonifacius eos per Ordinarios decreverit compescendos. XVI. Ab Episcopis temporalia obtinentibus non permittunt ad Archiepiscopos appellari, secundum Concilium Lugdunense. Plurima alia capita exsequitur Durandus, quae Clericos aut bona ecclesiastica respiciunt, de quibus opportunius alibi dicetur.

VI. Si quis opponat, seculo decimotertio ineunte ecclesiasticam jurisdictionem de rebus secularibus iudicium in Gallia tulisse, cum Albigenes proscripti sunt ab Innocentio III. & Concilij Lateranensis decreto ampla Comitum Tolosani patrimonium Simonis Comiti Montisfortis adjudicata, responderi potest haeresim Albigenis damnatam primum ab Alexandro tertio, deinde haereticos, quia in Sacerdotes ipsos grassabantur, & provinciam Narbonensem depredationibus vastabant, proscriptos, non solum ab Innocentio tertio, qui propositis poenitentiarum remissionibus & indulgentiis ex tota fere Europa milites crucesignatos excibat, sed etiam à Rege Francorum, ut observat Guillelmus Brito auctor illius seculi. Pulso armis Simonis Raymundo Comite Tolosano, lis ad Concilium Lateranense de Comitatu Tolosano delata est, quia de accusatione Raymundi agebatur, qui se immunem ab haeresi contendebat. Quaestio ergo ecclesiastica à Rege permessa est Concilio: ubi cum Raymundus causa cecidisset, per necessariam consequentiam provincia à Simone armis devicta auspiciis Regis, sub illa conditione si Comes Tolosanus haeresi infectus esset, optimo iure Simonis quarebatur, eveniente conditione de qua iudicio Romani Concilij constabat. Hac sola ra-

K k

Guillelmus Brito
lib. 8. Philippidarum
Rex & Papa
simul.

Durandus de
Causis
regis
11. 70.

tione cognitionem hujus causæ ad Romanam sedem pertinuisse fatetur Clemens IV. Pontifex in epistola ad Ludovicum Regem: *Cum Comes Tolosanus ex causis ad iudicium apostolicum ratione fidei pertinentibus per felicitis recordationis Papam predecessorem nostrum terris suis & honore privatus, suis meritis congruentem sententiam excepisset. Episcopi quoque in secularibus negotiis jus in Gallia aliquando dicebant, etsi à iudicibus regis eorum sententiæ repudiarentur. Quod graves contentiones accendit, præcipue sub Rege Philippo Valefio, de quibus agemus accuratè tomo secundo, & argumenta partium expendemus, nova quadam methodo adhibita, quæ observationibus è veteri disciplina petitis illustrabitur.*

CAPVT XVI.

Synopsis.

I. Inspecienda ratio qua Ecclesia Gallicana prospexit Libertati regni in dissidio Bonifacii & Philippi. Rei gesta series exponitur. Invitatur Rex ad recuperationem terre sanctæ. Causatur bella finitima. Movenetur ab Episcopo Appamiensi Nuncio Pontificis, minis adjectis.

II. Rex non violat jus gentium, detruso in carcerem Nuncio. Post aliquod tempus, accusatur majestatis. Criminibus probatis, è sententia conventus Silvanectensis traditur custodia Archiepiscopi Narbonensis. Quod renuntiat Pontifici per Legatos Regis.

III. Bonifacius cognitionem accusationis ad se trahit. Literas contumeliosas ad Regem mittit, qua in ignem coniectæ. Episcopos & Doctores Gallie ad synodum Roma habendam evocat, ut statuere possit de reformatione Regis & regni. Aliud exemplum epistole ad Regem conceptum, qua tamen missa non est; e qua epistolium consarcinatum à Flotta Legato Regis.

IV. Conventus Ecclesie Gallicane. Omnes spondent se Regi adfuturos ad tuendam regni majestatem. Litera & legato trium Episcoporum missa ad Pontificem, qui conquerantur de tentata regni subiectione, & de synodo in eam rem indicta. Philippi acerbum epistolium. Orationes Bonifacii & Cardinalis Porruensis ad Legatos. Aiunt regnum Francorum subesse Romanæ Ecclesie temporaliter, ratione peccati.

V. Explicata sententia Bonifacii, qui ratione peccati regni statum ordinare voluit, & à Rege pœnas ob malam administrationem exigere. Non erat ea mens Innocentij tertij. Gallicana Ecclesia huic Bonifacii sententiæ refragata est.

VI. Legato missa, Concilij congregationem urfit, aliisque pacis condiciones proposuit. Quæ rejecta à Philippo. Conventus alter totius regni. Accusatur Bonifacius hæreses & aliorum criminum.

VII. Accusator, Rex, Episcopi, & reliquis conventus appellante futurum Concilium. Hac appellatio non adhibita est ad tuendam majestatem regni, cui prospexerant protestatione contraria. Sed ut sibi caverent à censuris ob negotium ecclesiasticum ferendis, id est, ob accusationem Bonifacii.

I. **Q**UADAM attigimus libri secundi capite tertio de Bonifacii octavi & Philippi quarti dissidio, de quo paulò accuratius nunc agendum est, non ad fugillandam alterutrius famam, sed ut è statu quaestionis inter illos controversæ sciamus quam esset Ecclesie Gallicanæ sententiæ, & qua ratione tuendæ Libertati regni prospexerit. Sed ante omnia, rei gesta series exponenda est, juxta fidem manuscriptorum codicum, quorum ope vir illustrissimus & eruditissimus Henricus Spondanus Appamiarum Episcopus historiam istam concinnavit, ex qua decerpemus quæ ad rem nostram pertinebunt. Anno millesimo trecentesimo invitatus à Bonifacio præ ceteris Philippus ut subsidia in terram sanctam mitteret, (quam Cassanus Rex Tartarorum ab imperio Sarracenorum ereptam Occidentalibus se restitutum legatione missa pollicitus fuerat) Flandricum bellum causatus, se nec copias transmissurum, nec decimas à Pontifice indictas exigi passurum professus est, eò quòd ipsi pecuniæ necessariæ essent ad belli finitimi sumptus tolerandos. Hanc occasionem, qua prætextu pietatis non carebat, Bonifacius, aliunde Philippo infensus, (quòd Columnenses, Pontificis hostes, apud se benignè haberet, quòdque belli Flandrici curas non deponeret, juxta conditiones à Bonifacio arbitro compromissario dictas) avidè arripuit, ut Regem censuris premeret. Anno itaque sequenti per Bernardum Episcopum Appamiensem Legatum monuit Regem ut Orientis expeditioni intenderet, nec decimas in eum finem indictas converteret in alios usus, nève Ecclesiarum vacantium fructus sibi retineret, conferretve præbendas, vel libertatem ecclesiasticam violaret; depositionem comminatus, nisi monitis illis obtemperaret.

II. His mandatis à Legato licèt auctius denunciatis Philippus non violavit jus gentium illo in carcerem detruso, ut plerisque visum. Sed post obitam legationem dimissus Episcopus, de crimine majestatis deferretur apud Principem, his criminum elogiis, quòd adversus Regem cum Aragoniæ Rege & Comite Fuxi conspirasset, deque pellendis ditone Tolosana Francis cum isto convenisset, sæpèque jactasset urbem Appamiarum non pertinere ad regnum Francorum, Regem esse moneræ adulteratorem, & è spuris oriundum. Hæc & alia quadam majestatis crimina cum idoneis testibus probata essent, Rex conventum regni in urbe Silvanectensi indicit, & de omnium tam Clericorum quam laicorum sententiâ Episcopum Appamiensem eò accersitum, in cu-